

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN SUOSITUS

annettu 2 päivänä toukokuuta 2003

maksutasetta, ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista

(EKP/2003/8)

(2003/C 126/06)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön sekä erityisesti sen 5.1 artiklan ja 34.1 artiklan kolmannen luetelmakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Voidakseen suorittaa tehtävänsä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) on laadittava kattavat ja luotettavat maksutasetta, ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevat tilastot, joista ilmenevät tärkeimmät euroalueen rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät. Euroopan keskuspankin (EKP) tilastovaatimukset kyseisellä alalla on vahvistettu maksutasetta, ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista 2 päivänä toukokuuta 2003 annetuissa suuntaviivoissa EKP/2003/7 ⁽¹⁾.
- (2) Perussäännön 5.1 artiklan ensimmäisessä virkkeessä edellytetään, että EKPJ:n tehtävistä huolehtiakseen EKP kerää kansallisten keskuspankkien avustuksella tarvittavat tilastotiedot joko muilta toimivaltaisilta viranomaisilta kuin kansallisilta keskuspankeilta tai suoraan taloudellisilta toimijoilta. Perussäännön 5.1 artiklan toisen virkkeen mukaan se toimii tätä varten yhteistyössä yhteisön toimielinten tai laitosten kanssa sekä jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.
- (3) Muutkin toimivaltaiset kansalliset viranomaiset kuin kansalliset keskuspankit voivat kerätä tietoja ja/tai laatia tilastoja, joita tarvitaan maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseksi. Tästä syystä

osa suoritettavista tehtävistä edellyttää yhteistyötä EKP:n tai kansallisten keskuspankkien ja tällaisten toimivaltaisten viranomaisten välillä perussäännön 5.1 artiklan mukaisesti. Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23 päivänä marraskuuta 1998 annetun asetuksen (EY) N:o 2533/98 ⁽²⁾ 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on järjestettävä omalta osaltaan tilastotietojen keruu ja tehtävä EKPJ:n kanssa kiinteätä yhteistyötä varmistaakseen perussäännön 5 artiklasta johtuvien velvollisuuksien täyttymisen.

- (4) Tilanteissa, joissa kansallisia säännöksiä ja vakiintuneita käytäntöjä noudattaen tiedonantajat raportoivat muille toimivaltaisille viranomaisille kuin kansallisille keskuspankeille, näiden viranomaisten ja asianomaisten kansallisten keskuspankkien on toimittava yhteistyössä varmistaakseen, että EKP:n tilastovaatimukset täyttyvät. Irlannissa Central Statistics Office (CSO) ja Italiassa Ufficio Italiano dei Cambi (UIC) kerää ja laatii tarvittavat maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastotiedot. Edellä mainittujen tilastovaatimusten täyttämiseksi Central Bank of Irelandin ja CSO:n sekä Banca d'Italian ja UIC:n olisi toimittava keskenään yhteistyössä. Tällaiseen yhteistyöhön olisi sisällytettävä pysyvän tiedonsiirtojärjestelmän luominen, jollei vastaavaa tavoitetta ole jo saavutettu kansallisen lainsäädännön avulla. UIC on 26.8.1998 annetun Italian lain (Degreto Legislativo nro 319/9) ⁽³⁾ nojalla Banca d'Italiaan kuuluva toiminnallinen yksikkö.
- (5) Kuten 2 päivänä toukokuuta 2003 annettujen suuntaviivojen EKP/2003/7 4 artiklan 3 kohdassa todetaan, jos luottamuksellisiksi ilmoitetut tilastotiedot ovat peräisin muilta toimivaltaisilta viranomaisilta kuin kansallisilta keskuspankeilta, EKP käyttää tällaisia tietoja vain EKPJ:ään liittyviä tilastointitehtäviä hoitaessaan, ellei yksilöitävissä oleva tiedonantaja tai muu tiedot toimittanut oikeushenkilö taikka luonnollinen henkilö, yksikkö tai sivukonttori ole nimenomaisesti antanut suostumustaan siihen, että tällaisia tietoja käytetään muihin tarkoituksiin.

⁽¹⁾ EUVL L 124, 28.5.2003.

⁽²⁾ EYVL L 318, 27.11.1998, s. 8.

⁽³⁾ *Gazzetta Ufficiale* N:o 206, 4.9.1998.

(6) Maksutasetta koskevat kuukausittaiset ja neljännesvuosittaiset tiedot ja ulkomaista varallisuutta koskevat vuosittaiset tiedot, joista ilmenevät tärkeimmät euroalueen rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät, olisi toimitettava Central Bank of Irlandille ja Banca d'Italialle riittävän ajoissa. Tätä tarkoitusta varten vaadittavat tilastotiedot olisi toimitettava vastaavan kansallisen keskuspankin kanssa sovittujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, tai niiden puuttuessa siten, että maksutaseen kuukausittaiset tiedot toimitetaan viimeistään 30. työpäivänä sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat, maksutasetta koskevat neljännesvuosittaiset tiedot kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen viimeisestä päivästä, jota tiedot koskevat, ja ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot yhdeksän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jota tiedot koskevat.

(7) Keskitettyä arvopaperitietokantaa (CSDB) käytetään tulevaisuudessa moniin eri tarkoituksiin (kuten tilastojen laatimiseen ja tuotantoon sekä talouden, rahoitustilanteen vakauden tai operaatioiden analysointiin); se annetaan kansallisten keskuspankkien käyttöön. Muutkin toimivaltaiset viranomaiset kuin kansalliset keskuspankit saavat tiedot käyttöönsä, jollei tälle ole lainsäädännössä asetettu rajoituksia. Tästä on apua niiden tuottaessa tietoja euroalueen arvopaperisijoitusvirtoja ja -varantoja koskevien tilastojen laatimista varten. Erityisesti pitäisi olla mahdollista kirjata täsmällisesti euroalueen maksutaseen ja ulkomaisen varallisuusaseman arvopaperisijoitusten velkoja koskevien virtojen ja varantojen sektorikohtainen erittely, sen jälkeen kun keskitetty arvopaperitietokanta on käytössä.

(8) On tarpeen säätää tehokkaasta menettelystä teknisten muutoksien tekemiseksi tämän suosituksen liitteisiin edellyttäen, että näillä muutoksilla ei vaikuteta niiden pohjana olevaan käsitteelliseen viitekehukseen eikä lisätä tietojen antamisesta aiheutuvaa rasitetta jäsenvaltioissa. Menettelyä sovellettaessa otetaan huomioon EKP:n tilastokomitean näkökannat. Kansalliset keskuspankit ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat ehdottaa teknisiä muutoksia tämän suosituksen liitteisiin tilastokomiteassa ja asiaa käsittelevässä tilastokomitean työryhmässä.

(9) Maksutasetta, kansainvälistä valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaihtimuksista 11 päivänä toukokuuta 2000 annetun suosituksen EKP/2000/5⁽¹⁾ antamisen jälkeen tilastotietojen vaihto EKP:n sisällä on kehittynyt merkittävästi. Tästä syystä suositus EKP/2000/5 on tarpeen korvata tällä uudella suosituksella,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1 artikla

Määritelmät

Tässä suosituksessa tarkoitetaan:

- ”rahaliittoon osallistuvalla jäsenvaltiolla” jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti,
- ”jossakin asuvalla” samaa kuin asetuksen (EY) N:o 2533/98 1 artiklassa ”jossakin – – olevalla”,
- ”euroalueella” rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden muodostamaa talusalueutta ja EKP:tä. Euroalueen jäsenvaltioihin kuuluvat alueet ja niihin assosioituneet maat luetellaan liitteessä IV olevassa taulukossa 5,
- ”eurojärjestelmällä” rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja ja EKP:tä,
- ”ulkomaisilla taloustoimilla” mitä tahansa taloustoimia (virtoja), joilla luodaan tai lisätään euroalueella asuvien ja euroalueen ulkopuolella asuvien välille saamia tai velkoja tai maksetaan niitä takaisin joko kokonaan tai osittain, tai siirretään johonkin kohteeseen liittyvä oikeus niiden välillä,
- ”ulkomaisilla varannoilla” euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvien rahoitussaamisten ja -velkojen varantoja. Ulkomaiset varannot käsittävät myös i) euroalueella asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueen ulkopuolella, ja/tai euroalueen ulkopuolella asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueella, sekä ii) euroalueella asuvien omistaman monetaarisen kullan ja erityiset nosto-oikeudet (SDR).

Siinä määrin kuin on tarpeen euroalueen maksutaseen arvopaperisijoitusten ja niistä saatujen/maksettujen pääomakorvausten sekä euroalueen ulkomaisen varallisuuden arvopaperisijoitusvarantojen laskemiseksi, käsitteet ”ulkomaiset varannot” ja ”ulkomaiset taloustoimet” käsittävät kuitenkin myös euroalueella asuvien sellaiset taloustoimet ja saamiset ja/tai velat, jotka kohdistuvat muissa euroalueen alueen jäsenvaltioissa asuviin,

⁽¹⁾ EYVL C 176, 21.6.2001, s. 4.

- "valuuttavarannolla" erittäin likvidejä jälkimarkkina- ja luotokelpoisia eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamia, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin, sekä kultaa, varanto-osuuksia Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja erityisiä nosto-oikeuksia (SDR),
- "muilla valuuttamääräisillä saamisilla" i) eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamia, jotka kohdistuvat euroalueella asuviin, sekä ii) eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamia, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolelle eivätkä täytä likvidiyyttä sekä jälkimarkkina- ja luotokelpoisuutta koskevia valuuttavarantoon kuulumisen edellytyksiä,
- "varantoihin liittyvillä veloilla" eurojärjestelmän lyhyellä aikavälillä erääntyviä ennalta sovitun määräisiä ja ehdollisia nettositoumuksia, jotka ovat samankaltaisia kuin eurojärjestelmän valuuttavaranto ja muut valuuttamääräiset saamiset,
- "maksutaseella" tilastollista asetelmaa, jossa tarkastelujakson aikana tehdyt ulkomaiset taloustoimet esitetään asianmukaisesti eriteltyinä,
- "valuuttavarantoasetelmalla" tilastollista asetelmaa, jossa eurojärjestelmän valuuttavaranto, muut valuuttamääräiset saamiset ja varantoihin liittyvät velat tietynä päivänä esitetään asianmukaisesti eriteltyinä,
- "ulkomaisella varallisuudella" asetelmaa, jossa ulkomaisten saamisten ja velkojen varannot tietynä päivänä esitetään asianmukaisesti eriteltyinä.

2 artikla

Tilastotietojen toimittaminen kansallisille keskuspankeille

1. Sikäli kuin ulkomaisia taloustoimia ja ulkomaisia varantoja koskevien tilastotietojen kerääminen on uskottu niille, joille tämä suositus on osoitettu, näiden on varmistettava, että tiedot annetaan asianomaisten kansallisten keskuspankkien käyttöön riittävän ajoissa. Tätä tarkoitusta varten ja jollei asianomaisen kansallisen keskuspankin kanssa ole toisin sovittu, vaadittavat tilastotiedot on toimitettava siten, että maksutaseen kuukausittaiset tiedot toimitetaan viimeistään 30. työpäivänä sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat, maksutasetta koskevat neljännesvuosittaiset tiedot kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen viimeisestä päivästä, jota tiedot koskevat, ja ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot yhdeksän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jota tiedot koskevat.

2. Tiedot toimitetaan maksutasetilastoja ja ulkomaista varallisuutta koskevien EKP:n tilastovaatimusten mukaisesti, siten kuin tämän suosituksen liitteissä I, II, III, IV, V ja VII on esitetty. Niiden, joille tämä suositus on osoitettu, on seurattava kansallisille keskuspankeille toimitettavien tilastotietojen laatua ja luotettavuutta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän suosituksen liitteessä VI määriteltyjä EKP:n seurantatehtäviä.

3 artikla

Pysyvä yhteistyö

Ne, joille tämä suositus on osoitettu, laativat asianomaisen kansallisen keskuspankin kanssa yksityiskohtaiset kirjalliset ohjeet yhteistyöstä sellaisen pysyvän tiedonsiirtojärjestelmän luomiseksi, jonka avulla huolehditaan EKP:n tilastovaatimusten mukaisesta tiedonsiirrosta, jollei tähän tavoitteeseen ole jo päästy kansallisen lainsäädännön avulla.

4 artikla

Yksinkertaistettu muutosmenettely

EKP:n johtokunta voi tehdä teknisiä muutoksia tämän suosituksen liitteisiin tilastokomiteaa kuultuaan, edellyttäen, että tällaisilla muutoksilla ei vaikuteta niiden pohjana olevaan käsitteelliseen viitekehukseen eikä lisätä tietojen antamisesta aiheutuvaa rasitetta jäsenvaltioissa.

5 artikla

Loppusäännökset

1. Tällä suosituksella korvataan suositus EKP/2000/5.
2. Tämä suositus osoitetaan Irlannissa CSO:lle ja Italiassa UIC:lle.
3. Tämä suositus julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Annettu Frankfurt am Mainissa 2 päivänä toukokuuta 2003.

EKP:n puheenjohtaja

Willem F. DUISENBERG

LIITE I

EUROOPAN KESKUSPANKIN TILASTOVAATIMUKSET

1. Kansallisten keskuspankkien tilastovaatimukset

- 1.1 Kansallisten keskuspankkien on toimitettava Euroopan keskuspankille (EKP) ulkomaisia taloustoimia, valuuttavarantoa, muita valuuttamääräisiä saamia, varantoihin liittyviä velkoja sekä ulkomaisia varantoja koskevat tiedot, joiden perusteella EKP voi laatia euroalueen aggregoidut maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden tilastot sekä valuuttavarantoasetelman.
- 1.2 Tietoihin liitetään saatavissa olevat selvitykset yksittäisistä merkittävistä tapahtumista ja korjausten syistä, jos tällaisten yksittäisten merkittävien tapahtumien ja korjausten aiheuttamat muutokset tilastoissa ovat huomattavia tai jos EKP esittää tätä koskevan pyynnön.
- 1.3 Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle liitteissä II, III ja IV kuvatulla tavalla; liitteet perustuvat tällä hetkellä noudatettaviin kansainvälisiin suosituksiin ja erityisesti Kansainvälisen valuuttarahaston maksutasekäsitteen viidennen painokseen (IMF Balance of Payments Manual). Tarvittavat arvopaperisijoitusten velkoja koskevien taloustoimien virtoihin ja varantoihin liittyvät tiedot eritellään euroalueella asuvan liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan liitteessä II olevissa 1.1, 1.2 ja 3 osassa sekä liitteessä III olevissa taulukoissa 1, 2 ja 4 esitetyllä tavalla 1.7.2005 alkaen; jos keskitetty arvopaperitietokanta ei ole käytettävissä 31.3.2004 mennessä, määräaika on 15 kuukautta siitä päivästä, jona tilastokomitea ilmoittaa EKP:n neuvostolle sen olevan käytettävissä.
- 1.4 Maksutasetta koskevat tilastotiedot on toimitettava kuukausittain ja neljännesvuosittain. Valuuttavarantoasetelman tiedot on toimitettava tarkastelun kohteena olevan kuukauden lopussa. Ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot on toimitettava tarkastelun kohteena olevan vuoden lopussa.
- 1.5 Arvopaperisijoituksia koskevien tiedonkeruujärjestelmien on 1.1.2005 alkaen oltava sellaisen mallin mukaisia, jota on liitteessä VII esitetyn taulukon mukaisesti pidettävä ainakin "hyväksyttävänä". Jos kansalliset keskuspankit eivät kykene noudattamaan tätä määräaika, niiden on laadittava kesäkuun 2003 loppuun mennessä yhdessä EKP:n kanssa aikataulu, jonka mukaisesti ne noudattavat tätä yhteistä lähestymistapaa.

2. Oikea-aikaisuus

- 2.1 Euroalueen kuukausittaista maksutasetta koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle viimeistään 30. pankkipäivänä (työajan loppuun mennessä) sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.
- 2.2 Euroalueen maksutaseen yksityiskohtainen neljännesvuosittainen erittely on toimitettava EKP:lle kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen päättymisestä, jota tiedot koskevat.
- 2.3 Valuuttavarantoasetelman tiedot on toimitettava EKP:lle kolmen viikon kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.
- 2.4 Ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle yhdeksän kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat.
- 2.5 Euroalueen maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevat korjaukset on toimitettava EKP:lle liitteessä V vahvistetun aikataulun mukaisesti.
- 2.6 Kansallinen tiedonkeruu on järjestettävä siten, että näissä toimitusajoissa pysytään.

3. Toimitustapa

Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle sellaisessa muodossa, että ne täyttävät tämän suosituksen liitteessä V esitetyt vaatimukset.

4. Tilastotietojen laatu

- 4.1 Kansallisten keskuspankkien on, tarvittaessa yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, valvottava ja arvioitava EKP:lle toimitettavien tilastotietojen laatua, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä VI määriteltyjä EKP:n seurantatehtäviä. EKP arvioi samalla tavoin tietoja, jotka liittyvät euroalueen maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden tilastoihin sekä valuuttavarantoon. Arviointi suoritetaan viivytyksettä. EKP:n johtokunta esittää EKP:n neuvostolle vuosittain kertomuksen tietojen laadusta.
- 4.2 EKP:n suorittamaan tilastotietojen laadunvalvontaan saattaa kuulua näihin tietoihin tehtyjen korjausten tarkastelu, jonka avulla pyritään ensinnäkin saamaan uusimmat arviot mukaan tilastotietoihin ja tällä tavoin parantamaan tilastotietojen laatua; toiseksi pyritään takaamaan, että eri tilastointitajuuksilla laaditut maksutase-erät ovat mahdollisimman tarkoin keskenään yhdenmukaiset.

LIITE II

EUROOPAN KESKUSPANKIN TILASTOVAATIMUKSET

1. Maksutasetilastot

Euroopan keskuspankki (EKP) edellyttää, että maksutasetilastotiedot toimitetaan kahdella eri raportointitiheydellä eli kuukausittain ja neljännesvuosittain vastaavanpituisilta kalenterijaksolta. Vuositason tiedot kootaan laskemalla yhteen jäsenvaltioiden kyseiseltä vuodelta ilmoittamat neljännesvuositason tiedot. Maksutasetilastojen on oltava mahdollisimman yhdenmukaisia muiden rahapolitiikan harjoittamista varten toimitettavien tilastotietojen kanssa.

1.1 Maksutaseen kuukausittaiset tilastot

Tavoite

Tavoitteena on laatia euroalueen kuukausittainen maksutase, josta ilmenevät tärkeimmät rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät (ks. liitteessä III oleva taulukko 1).

Vaatimukset

On tärkeätä, että tilastotiedot soveltuvat käytettäväksi euroalueen maksutaseen laskennassa.

Koska kuukausittaisten maksutasetietojen toimitusaika on lyhyt ja tiedot ovat hyvin pitkälle aggregoituja ja koska tietoja käytetään rahapolitiikan harjoittamisessa ja valuuttaoperaatioissa, EKP sallii pakottavissa tapauksissa joitakin poikkeamia kansainvälisistä suosituksista (ks. suuntaviivojen EKP/2003/7 2 artiklan 3 kohta). Kirjaamiskäytännön ei tarvitse olla täysin suoriteperusteinen. Euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit voivat EKP:n kanssa niin sovittuaan toimittaa vaihtotase- ja rahoitustasetiedot kassaperusteisina. EKP hyväksyy myös ennusteet tai alustavat tiedot, jos muunlaisia tietoja ei voida toimittaa määräajan kuluessa.

Kussakin pääerässä vaaditaan erittely saamisiin ja velkoihin (tai vaihtotaseen erien osalta tuloihin ja menoihin). Yleisesti ottaen tästä seuraa, että kansallisten keskuspankkien on eriteltävä ulkomaiset taloustoimet niihin, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin, ja niihin, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolelle. Näiden erittelyjen on oltava keskenään yhdenmukaisia.

Kun euroalueen jäsenvaltioiden määrässä tapahtuu muutoksia, kansallisten keskuspankkien on muutettava euroalueen maiden kokoonpanon määritelmää siitä päivästä lukien, jona muutos tapahtuu. Aikaisemmilta ja uusilta euroalueen jäsenvaltioilta pyydetään niiden luotettavimmat arviot laajentunutta euroaluetta koskevista historiatiedoista.

Jotta euroalueen arvopaperisijoituksia koskevien kuukausittaisten tietojen aggregointi olisi mielekästä, on erotettava toisistaan euroalueella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat taloustoimet ja euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat taloustoimet. Euroalueen arvopaperisijoitusten saamisissa nettomääräisiä taloustoimia koskevat tilastotiedot lasketaan aggregoimalla ilmoitetut euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin kohdistuvat nettomääräiset taloustoimet. Euroalueen arvopaperisijoitusten veloissa nettomääräisiä taloustoimia koskevat tilastotiedot saadaan laskemalla yhteen kotimaisten yhteenlaskettujen velkojen taloustoimet nettomääräisinä ja euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin kohdistuvat taloustoimet nettomääräisinä.

Arvopaperisijoituksista saatuihin ja niistä maksettuihin pääomakorvauksiin sovelletaan vastaavia tilastovaatimuksia ja aggregaattien laskutapaa.

Maksutasetilastojen rahataloudellisen esityksen laatimista varten kansallisten keskuspankkien edellytetään toimittavan tiedot eriteltyinä institutionaalisen sektorin mukaan. Kuukausimaksutaseen yhteydessä käytetään seuraavaa sektori-kohtaista erittelyä:

- suorat sijoitukset: i) rahalaitokset (pl. keskuspankit) ja ii) muut kuin rahalaitokset,
- arvopaperisijoitusten saamiset: i) rahaviranomaiset, ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit) ja iii) muut kuin rahalaitokset,
- muut sijoitukset: i) rahaviranomaiset, ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit), iii) julkisyhteisöt ja iv) muut sektorit.

Kansallisten keskuspankkien edellytetään sellaista maksutaseen sektorikohtaista erittelyä varten, joka mahdollistaa maksutaseen rahataloudellisen esityksen laatimisen, toimittavan suuntaviivojen EKP/2003/7 2 artiklan 5 kohdassa asetetussa määräajassa tiedot euroalueella asuvien liikkeeseen laskemien arvopaperisijoitusten nettomääräisistä taloustoimista eriteltyinä sen institutionaalisen sektorin mukaan, johon liikkeeseenlaskija kuuluu. Lisäksi arvopaperisijoitusten velat eritellään kotimaisen liikkeeseenlaskijan institutionaalisen sektorin mukaan.

Euroalueen arvopaperisijoitusten velkoja koskeviin nettomääräisiin taloustoimiin liittyvät sektoreittain jaotellut tilastot laaditaan tämän jälkeen laskemalla yhteen asianomaisen sektorin kotimaiset yhteenlasketut velat nettomääräisinä ja vastaavat euroalueella asuvien liikkeeseen laskemien ja ostamien arvopapereiden taloustoimet nettomääräisinä.

1.2 Neljännesvuosittaiset maksutasetilastot

Tavoite

Euroalueen neljännesvuosimaksutaseen tarkoituksena on antaa yksityiskohtaisempia tietoja ulkomaisten taloustoimien tarkempaa analyysyä varten. Näistä tilastoista saadaan tietoja erityisesti rahoitustasetta sekä Euroopan yhteisöjen komission (Eurostat) kanssa yhteistyössä julkaistavaa yhteistä EU:n/euroalueen maksutasetta varten.

Vaatimukset

Neljännesvuosittaiset maksutasetilastot ovat mahdollisimman tarkoin kansainvälisten suositusten mukaisia. Vaadittava neljännesvuosittaisen tilastotietojen erittely on esitetty liitteen III taulukossa 2. Pääomansiirtoja ja rahoitustasetta koskevat yhdenmukaistetut käsitteet ja määritelmät on esitetty liitteessä IV.

Neljännesvuosittaisen vaihtotaseen erittely on samankaltainen kuin kuukausittaisen vaihtotaseen. Tuotannon tekijäkorvaukset on tarpeen eritellä tarkemmin neljännesvuosittain.

Rahoitustaseessa EKP soveltaa yksinkertaistettua versiota Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) maksutasekäsi kirjan viidennen painoksen (Balance of Payments Manual; jäljempänä "BPM5") vaatimuksista "muiden sijoitusten" erän osalta. Yksinkertaistaminen tarkoittaa mm. sitä, että taseen kummaltakin puolelta on poistettu erittely lainoihin ja talletuksiin sekä maturiteettierittely. Myös erittelyn esitystapaa on muutettu (ts. sektorit ovat etusijalla). Tämä sektorierittely on BPM5:n mukainen, mutta ei kuitenkaan täysin samanlainen, sillä BPM5:n erittelyssä instrumentit ovat etusijalla.

Kansallisten keskuspankkien edellytetään erittelevän neljännesvuosittaisessa maksutasetilastossa muihin euroalueen jäsenvaltioihin kohdistuvat taloustoimet ja kaikki muut ulkomaiset taloustoimet. Kuten kuukausittaisissa tilastoissa, myös neljännesvuosittaisissa arvopaperisijoitukset on eriteltävä toisaalta euroalueella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskeviin ja toisaalta euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskeviin taloustoimiin. Euroalueen arvopaperisijoitusten saamisissa nettomääräisiä taloustoimia koskevat tilastot laaditaan laskemalla yhteen euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat ilmoitetut nettomääräiset taloustoimet. Euroalueen arvopaperisijoitusten veloissa nettomääräiset taloustoimet laaditaan laskemalla yhteen kotimaisten velkojen yhteismäärään liittyvät nettomääräiset taloustoimet ja euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin liittyvät nettomääräiset taloustoimet.

Arvopaperisijoituksista saatuihin ja niistä maksettuihin pääomakorvauksiin sovelletaan vastaavia raportointivaatimuksia ja aggregaattien laatimismenetelmää.

Suorien investointien osalta kansallisten keskuspankkien edellytetään toimittavan neljännesvuosittain sektorikohtainen erittely "rahailaitokset (pl. keskuspankit)/muut kuin rahailaitokset". Erien "arvopaperisijoitusten saamisesta" ja "muut sijoitukset" osalta institutionaalisen sektorin mukainen erittely noudattaa IMF:n standardijakoa, johon kuuluvat i) rahaviranomaiset, ii) rahailaitokset (pl. keskuspankit), iii) julkisyhteisöt ja iv) muut sektorit.

Euroalueen arvopaperisijoitusten velkoihin liittyvien nettomääräisten taloustoimien tilastojen laatimiseksi euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden sektorin mukaan neljännesvuosittaisia tietoja koskevat vaatimukset ovat samat kuin kuukausimaksutaseen osalta.

Pääomakorvaukset edellytetään suoriteperusteisesti euroalueen neljännesvuosittaista maksutasetta varten. Kansantalouden tilinpidon kansainvälistä suositusta noudattaen BPM5:ssä suositellaan, että korot kirjattaisiin suoriteperusteisesti. Tämän suosituksen noudattaminen vaikuttaa sekä vaihtotaseeseen (pääomakorvauksiin) että rahoitustaseeseen.

2. Valuuttavarantoasetelma

Tavoite

Tavoitteena on laatia kuukausittain esitys kansallisten keskuspankkien ja EKP:n valuuttavarannosta, muista valuuttamääräisistä saamisista ja varantoihin liittyvistä veloista noudattaen IMF:n ja Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) yhteistä valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likvideetin raportointimallia. Nämä tiedot täydentävät euroalueen maksutaseeseen ja ulkomaista varallisuutta koskeviin tilastoihin sisältyviä valuuttavarantotietoja.

Vaatimukset

Euroalueen valuuttavaranto koostuu erittäin likvideistä, jälkimarkkina- ja luottokelpoisista EKP:n hallussa olevista saamisista ja euroalueen kansallisten keskuspankkien hallussa olevista saamisista, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin ja ovat valuuttamääräisiä (eli muita kuin euromääräisiä), sekä kullasta, varanto-osuuksista IMF:ssä ja erityisistä nosto-oikeuksista (SDR). Niihin saattaa sisältyä johdannaissopimusten varantoja. Valuuttavaranto lasketaan bruttoperusteisena eikä siihen liittyviä velkoja nettouteta. Kansallisilta keskuspankeilta edellytettyjen tietojen erittely on esitetty liitteessä III olevan taulukon 3 osassa I.A.

Eurojärjestelmän valuuttamääräiset saamiset, jotka eivät ole tämän määritelmän mukaisia eli i) euroalueella asuviin kohdistuvat saamiset sekä ii) euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat saamiset, jotka eivät täytä likvidiyyttä sekä jälkimerkkina- ja luottokelpoisuutta koskevia valuuttavarantoon kuulumisen edellytyksiä, sisältyvät kansainvälistä valuuttavarantoa koskevan tilaston erään "muut valuuttamääräiset saamiset" (liite III, taulukon 3 osa I.B).

Euromääräisiä saamia euroalueen ulkopuolella asuvilta ja euroalueen jäsenvaltioiden hallussa pitämiä valuuttamääräisiä saamia ei pidetä valuuttavarantona; tällaiset määrät kirjataan "muihin sijoituksiin", jos ne kuvaavat saamia euroalueen ulkopuolelta.

Lisäksi liitteen III taulukon 3 osissa II, III ja IV esitetään tiedot eurojärjestelmän valuuttavarantoon ja muihin valuuttamääräisiin saamisiin liittyvistä ennalta sovitun määräisistä ja ehdollisista nettositoumuksista lyhyellä aikavälillä eli niin sanotuista "valuuttavarantoon liittyvistä veloista".

3. Ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot

Tavoite

Tavoitteena on laatia koko euroalueen ulkomainen nettovarallisuuslaskelma rahapolitiikan ja valuuttamarkkinoiden analysointia varten. Näitä tilastotietoja voidaan käyttää apuna myös maksutaseen virtatietojen laadinnassa.

Vaatimukset

EKP edellyttää ulkomaista varallisuutta koskevista tilastoista kalenterivuoden lopun varantotietoja.

Ulkomaista varallisuutta koskevat tilastotiedot ovat mahdollisimman tarkoin kansainvälisten suositusten mukaisia. EKP laskee koko euroalueen ulkomaisen varallisuuden kokonaisuutena. Euroalueen ulkomaisen varallisuuden erittely on esitetty liitteessä III olevassa taulukossa 4.

EKP saattaa edellyttää neljännesvuosittain raportoitavaksi tiettyjä eriä, joilla on erityistä merkitystä rahapolitiikan harjoittamisen kannalta; erityisesti tämä koskee sellaisia muiden sijoitusten eriä, jotka ilmoitetaan tällä hetkellä BIS:lle sen kansainvälistä pankkitoimintaa koskevia tilastoja varten.

Ulkomaisesta varallisuudesta käy ilmi varantotiedot tarkasteluajanjakson lopussa arvostettuna jakson lopun hintoihin. Varantojen arvon muutokset voivat johtua seuraavista seikoista. Ensinnäkin osa varannon arvon muutoksesta tarkasteluajanjaksona johtuu taloustoimista, jotka on kirjattu maksutaseeseen. Toiseksi osa tietyn jakson alun ja lopun välisistä varantotietojen muutoksista johtuu saamisten ja velkojen hintojen muutoksesta. Kolmanneksi, jos varannot on kirjattu muiden valuuttojen kuin ulkomaisen varallisuuden laadintavaluutan määräisinä, myös valuuttakurssien muutokset muihin valuuttoihin nähden vaikuttavat näiden varantojen arvoon. Muista kuin edellä mainituista syistä johtuvia muutoksia varannon arvossa pidetään muina arvostuserinä.

Euroalueen virta- ja varantotietojen asianmukainen yhteensovittaminen edellyttää, että hinnoista, valuuttakurssien muutoksista ja muista arvostuseristä johtuvat arvonmuutokset esitetään erikseen.

Ulkomaisen varallisuuden sisällön olisi vastattava mahdollisimman tarkoin neljännesvuosimaksutaseen virtatietoja. Käsitteet, määritelmät ja erittelyt ovat niin ikään vastaavanlaiset kuin neljännesvuosimaksutaseessa. Ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen pitäisi mahdollisimman pitkälle vastata muita tilastoja, kuten raha- ja pankkitilastoja, rahoitustilinpitoa sekä kansantalouden tilinpitoa.

Kuten kuukausi- ja neljännesvuosimaksutaseen osalta, kansallisten keskuspankkien edellytetään erittelevän ulkomaista varallisuutta koskevilla tilastoissaan saamiset rahaliittoon osallistuvista jäsenvaltioista ja kaikki muut ulkomaiset varannot. Arvopaperisijoitusten osalta edellytetään erittelyä hallussa oleviin euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ja hallussa oleviin euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Euroalueen arvopaperisijoitusten nettosaamia koskevat tilastot laaditaan aggregoimalla ilmoitetut euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin liittyvät nettosaamiset. Euroalueen arvopaperisijoitusten nettovelkoja koskevat tilastot laaditaan aggregoimalla kotimaiset yhteenlasketut velat nettomääräisinä ja hallussa olevat euroalueella asuvien liikkeeseen laskemat ja ostamat arvopaperit nettomääräisinä.

Kansalliset keskuspankit ilmoittavat vuositason varannot saman sektorikohtaisen erittelyn mukaisesti "suorien sijoitusten", "arvopaperisijoitusten saamisten" ja "muiden sijoitusten" osalta kuin neljännesvuosimaksutaseen virtatietojen yhteydessä.

Jotta EKP kykenisi laatimaan sektorikohtaisen erittelyn euroalueen arvopaperisijoitusten nettovelkoista, kansallisille keskuspankeille asetetaan samat vaatimukset ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen osalta kuin maksutaseen virtatietojenkin osalta, tämän kuitenkin rajoittamatta suuntaviivojen EKP/2003/7 2 artiklan 5 kohdan säännöksiä.

Arvopaperisijoitusten saamiset ja velat ulkomaisessa varallisuusasemassa laaditaan yksinomaan varantotiedoista.

LIITE III

VAADITTAVAT ERITTELYT

Taulukko 1

Euroalueen maksutaseen kuukausittaiset erät

	Tulot	Menot	Netto
I. Vaihtotase			
<i>Tavarat</i>	extra	extra	extra
<i>Palvelut</i>	extra	extra	extra
<i>Tuotannontekijäkorvaukset</i>			
<i>Palkansaajakorvaukset</i>	extra	extra	extra
<i>Pääomakorvaukset</i>			
— suorat sijoitukset	extra	extra	extra
— arvopaperisijoitukset	extra		kansalliset
— muut sijoitukset	extra	extra	extra
<i>Tulonsiirrot</i>	extra	extra	extra
II. Pääomansiirrot	extra	extra	extra
	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
III. Rahoitustase			
<i>Suorat sijoitukset</i>			extra
<i>Ulkomaille</i>			extra
— Oma pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— Uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— Muu pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
<i>Tilastoivaan maahan</i>			extra
— Oma pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— Uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— Muu pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra

	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
<i>Arvopaperisijoitukset</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
Osakkeet	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) muut kuin rahalaitokset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
Velkapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Joukkolainat	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) muut kuin rahalaitokset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Rahamarkkinapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) muut kuin rahalaitokset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Johdannaiset</i>			kansalliset
<i>Muut sijoitukset</i>	extra	extra	extra
Rahaviranomaiset	extra	extra	
Julkisyhteisöt	extra	extra	
Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	
— Lyhytaikaiset sijoitukset	extra	extra	
— Pitkäaikaiset sijoitukset	extra	extra	
Muut sektorit	extra	extra	
<i>Valuuttavaranto</i>	extra		

"extra": tarkoittaa euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvia taloustoimia (arvopaperisijoitusten saamisten ja pääomakorvausten yhteydessä se tarkoittaa liikkeeseenlaskijoiden kotimaata).

"intra": tarkoittaa ulkomaisia taloustoimia euroalueen sisällä.

"kansalliset": tarkoittaa kaikkia jossain rahaliittoon osallistuvassa jäsenvaltiossa asuvien suorittamia ulkomaisia taloustoimia (käytetään vain arvopaperisijoitusten velkojen ja johdannaisten nettosalidon yhteydessä).

⁽¹⁾ Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

⁽²⁾ Erittely kotimaassa asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

⁽³⁾ Erittely euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

Taulukko 2

Euroalueen neljännesvuosimaksutase

	Tulot	Menot	Netto
I. Vaihtotase			
<i>Tavarat</i>	extra	extra	extra
<i>Palvelut</i>	extra	extra	extra
<i>Tuotannontekijäkorvaukset</i>			
Palkansaajakorvaukset	extra	extra	extra
Pääomakorvaukset			
— Suorat sijoitukset	extra	extra	extra
— Osingot ja uudelleen sijoitetut voitot	extra	extra	extra
— Korot	extra	extra	extra
— Arvopaperisijoitukset	extra		kansalliset
— Osingot	extra		kansalliset
— Korot	extra		kansalliset
— Joukkolainat	extra		kansalliset
— Rahamarkkinapaperit	extra		kansalliset
— Muut sijoitukset	extra	extra	extra
<i>Tulonsiirrot</i>	extra	extra	extra
II. Pääomansiirrot	extra	extra	extra
	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
III. Rahoitustase			
<i>Suorat sijoitukset</i>			extra
<i>Ulkomaille</i>			extra
— Oma pääoma			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) Muut kuin rahalaitokset			extra
— Uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) Muut kuin rahalaitokset			extra
— Muu pääoma			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) Muut kuin rahalaitokset			extra
<i>Tilastoivaan maahan</i>			extra
— Oma pääoma			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) Muut kuin rahalaitokset			extra
— Uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) Muut kuin rahalaitokset			extra
— Muu pääoma			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) Muut kuin rahalaitokset			extra

	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
<i>Arvopaperisijoitukset</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
Osakkeet	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) Rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) Julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) Muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
Velkapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Joukkolainat	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) Rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) Julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) Muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Rahamarkkinapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) Rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) Julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) Muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Johdannaiset</i>			kansalliset
i) Rahaviranomaiset			kansalliset
ii) Julkisyhteisöt			kansalliset
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			kansalliset
iv) Muut sektorit			kansalliset
<i>Muut sijoitukset</i>	extra	extra	extra
i) Rahaviranomaiset	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
ii) Julkisyhteisöt	extra	extra	
— Kauppaluotot	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
iv) Muut sektorit	extra	extra	
— Kauppaluotot	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
<i>Valuuttavaranto</i>	extra		
Monetaarinen kulta	extra		
Erityiset nosto-oikeudet	extra		
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF)	extra		

	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
Valuuttasaamiset	extra		
— Käteisvaluutat ja talletukset	extra		
— Rahaviranomaiset	extra		
— Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
— Arvopaperit	extra		
— Osakkeet	extra		
— Joukkolainat	extra		
— Rahamarkkinapaperit	extra		
— Johdannaiset	extra		
Muut saamiset	extra		

(¹) Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

(²) Erittely kotimaassa asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

(³) Erittely euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

Taulukko 3

Eurojärjestelmän kuukausittainen valuuttavarantoasetelma; euroalueen valuuttavarantoon liittyvät velat**I. Virallinen valuuttavaranto ja muut valuuttamääräiset saamiset (likimääräinen markkina-arvo)****A. Virallinen valuuttavaranto**

1. valuuttavaranto (vaihdettavina valuuttoina)
 - a) kaikki arvopaperit
 - arvopaperit, joiden liikkeeseenlaskijoiden päätoimipaikka on euroalueella
 - b) valuutat ja talletukset yhteensä
 - i) muissa kansallisissa keskuspankeissa, Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS) ja IMF:ssä
 - ii) ulkomailla sijaitsevilla pankeissa, joiden päätoimipaikka on euroalueella
 - iii) euroalueen ulkopuolella sijaitsevilla pankeissa, joiden päätoimipaikka on euroalueen ulkopuolella
2. varanto-osuus IMF:ssä
3. erityiset nosto-oikeudet
4. kulta (mukaan lukien kultatalletukset ja kultaswapit)
5. muu valuuttavaranto
 - a) johdannaiset
 - b) lainat muille euroalueen ulkopuolella oleville kuin pankeille
 - c) muut

B. Muut valuuttamääräiset saamiset

- a) arvopaperit, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
- b) talletukset, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
- c) lainat, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
- d) johdannaiset, jotka eivät kuulu viralliseen valuuttavarantoon
- e) kulta, joka ei kuulu viralliseen valuuttavarantoon
- f) muut

II. Valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavat ennalta sovitun määräiset nettositoumukset lyhyellä aikavälillä (nimellisarvoon)

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittain (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään 3 kuukautta	Yli kuuka- mutta en vuod
1. Valuuttamääräiset lainat, arvopaperit ja talletukset <ul style="list-style-type: none"> — maksut Pääoma euroalueelta (-) Korko — maksut Pääoma euroalueelle (+) Korko 				
2. Kotimaan valuuttaa vastaan tehtyjen valuuttatermiinien ja -futuuriin saamis- ja velkakannat yhteensä laskettuna (ml. koron- ja valuuttanvaihtosopimusten termiinipäät) <ul style="list-style-type: none"> a) Velkakannat (-) b) Saamiskannat (+) 				

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittain (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään 3 kuukautta	Yli 3 kuukautta mutta enintään vuoden
3. Muut (eriteltävä) — takaisinostosopimuksiin (repo) liittyvät maksut euroalueelta (-) — takaisinmyyntisopimuksiin (reverse repo) liittyvät maksut euroalueelle (+) — kauppaluotot (-) — kauppaluotot (+) — muut velat (-) — muut saamiset (+)				

III. Valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavat ehdolliset nettositoumukset lyhyellä aikavälillä (nimellisarvoon)

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittain (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään 3 kuukautta	Yli 3 kuukautta mutta enintään vuoden
1. Ehdolliset valuuttamääräiset velkasitoumukset a) Vuoden kuluessa erääntyvien lainojen vakuuksina olevat takaukset b) Muut vastuusitoumukset 2. Optioita sisältävät valuuttamääräiset arvopaperit (joukkolainat, jotka sisältävät myyntioption) 3.1. Nostamattomat ehdoilla käytössä olevat luottoliimit, joiden myöntäjänä ovat a) muut kansalliset rahaviranomaiset, BIS, IMF ja muut kansainväliset organisaatiot — muut kansalliset rahaviranomaiset (+) — BIS (+) — IMF (+) b) pankit ja muut rahoituslaitokset, joiden päätoimipaikka on tilastoivassa maassa (+) c) pankit ja muut rahoituslaitokset, joiden päätoimipaikka on muualla kuin tilastoivassa maassa (+) 3.2. Nostamattomat ehdoilla käytössä olevat luottoliimit, jotka on myönnetty a) muille kansallisille rahaviranomaisille, BIS:lle, IMF:lle tai muille kansainvälisille organisaatioille — muut kansalliset rahaviranomaiset (-) — BIS (-) — IMF (-) b) pankeille ja muille rahoituslaitoksille, joiden päätoimipaikka on tilastoivassa maassa (-) c) pankeille ja muille rahoituslaitoksille, joiden päätoimipaikka on muualla kuin tilastoivassa maassa (-)				

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittain (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään 3 kuukautta	Yli 3 kuukautta mutta enintään vuoden
<p>4. Kotimaan valuuttaa vastaan tehtyjen valuuttaoptioiden saamis- ja velkakannat yhteenlaskettuna</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>i) Ostetut myyntioptiot</p> <p>ii) Myydyt osto-optiot</p> <p>b) Saamiskannat</p> <p>i) Ostetut osto-optiot</p> <p>ii) Myydyt myyntioptiot</p> <p>LISÄTIETOJA: In-the-money -optiot</p> <p>1. Voimassa olevaan valuuttakurssiin</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>b) Saamiskannat</p> <p>2. + 5 % (5 %:n heikkeneminen)</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>b) Saamiskannat</p> <p>3. - 5 % (5 %:n vahvistuminen)</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>b) Saamiskannat</p> <p>4. + 10 % (10 %:n heikkeneminen)</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>b) Saamiskannat</p> <p>5. - 10 % (10 %:n vahvistuminen)</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>b) Saamiskannat</p> <p>6. Muut (eriteltävä)</p> <p>a) Velkakannat</p> <p>b) Saamiskannat</p>				

IV. Lisätiedot

1. Normaalilla aikataululla raportoitavat:

- a) ulkomaisiin valuuttakursseihin sidotut lyhytaikaiset kotimaan rahan määräiset velat
- b) valuuttamääräiset rahoitusinstrumentit, joiden maksut suoritetaan muuten kuin valuuttamääräisinä (esim. kotimaisen rahan määräisinä)
- valuuttatermiinit, joissa kohde-etuutena olevaa valuuttaa ei toimiteta (vaan maksut suoritetaan yleensä kotimaan rahan määräisinä)
 - i) velkakannat
 - ii) saamiskannat
 - muut instrumentit
- c) vakuudet
- valuuttavarantoon kuuluvat
 - muihin valuuttamääräisiin saamiin kuuluvat

- d) arvopaperien takaisinosto- ja lainaussopimukset
 - osaan I kuuluvat lainaksi annetut tai takaisinostosopimuksella myydyt arvopaperit
 - osaan I kuulumattomat lainaksi annetut tai takaisinostosopimuksella myydyt arvopaperit
 - osaan I kuuluvat lainaksi otetut tai haltuun saadut arvopaperit
 - osaan I kuulumattomat lainaksi otetut tai haltuun saadut arvopaperit
 - e) johdannaisiin liittyvät saamiset (netto, arvostettu markkinahintaan)
 - termiinit
 - futuurit
 - swapit
 - optiot
 - muut
 - f) johdannaiset (termiinit, futuurit tai optiosopimukset), joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli vuoden ja joiden vakuuksiin voidaan pyytää muutoksia (margin call)
 - yhteenlasketut termiinien ja futuurien valuuttamääräiset saamis- ja velkakannat (ml. koron- ja valuutanvaihtosopimusten termiinipäät)
 - i) velkakannat
 - ii) saamiskannat
 - yhteenlasketut optioiden valuuttamääräiset saamis- ja velkakannat
 - i) velkakannat
 - ostetut myyntioptiot
 - myydyt osto-optiot
 - ii) saamiskannat
 - ostetut osto-optiot
 - myydyt myyntioptiot
2. Harvemmin (esim. kerran vuodessa) raportoitavat:
- a) Valuuttavarannon valuuttajakauma (ryhmittäin)
 - SDR-koriin kuuluvat valuutat
 - SDR-koriin kuulumattomat valuutat

Taulukko 4

Euroalueen vuosittainen ulkomainen varallisuus

	Saamiset	Velat	Netto
I. Suorat sijoitukset			extra
<i>Ulkomaille</i>	extra		
— Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	extra		
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
ii) Muut sektorit	extra		
— Muu pääoma	extra		
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
ii) Muut sektorit	extra		
<i>Tilastoivaan maahan</i>		extra	
— Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot		extra	
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)		extra	
ii) Muut sektorit		extra	
— Muu pääoma		extra	
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)		extra	
ii) Muut sektorit		extra	
II. Arvopaperisijoitukset			
<i>Osakkeet</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) Rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) Julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) Muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Velkapaperit</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Joukkolainat	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) Rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) Julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) Muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Rahamarkkinapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) Rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) Julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) Muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
III. Johdannaiset	extra	extra	extra
i) Rahaviranomaiset	extra	extra	extra
ii) Julkisyhteisöt	extra	extra	extra

	Saamiset	Velat	Netto
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	extra
iv) Muut sektorit	extra	extra	extra
IV. Muut sijoitukset	extra	extra	extra
i) Rahaviranomaiset	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
ii) Julkisyhteisöt	extra	extra	
— Kauppaluotot	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
iii) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	
— Lainat/käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
iv) Muut sektorit	extra	extra	
— Kauppaluotot	extra	extra	
— Lainat /käteinen ja talletukset	extra	extra	
— Muut saamiset/velat	extra	extra	
V. Valuuttavaranto	extra		
<i>Monetaarinen kulta</i>	extra		
<i>Erityiset nosto-oikeudet</i>	extra		
<i>Varanto-osuus IMF:ssä</i>	extra		
<i>Valuuttasaamiset</i>	extra		
— Käteisvaluutat ja talletukset	extra		
— Rahaviranomaiset	extra		
— Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
— Arvopaperit	extra		
— Osakkeet	extra		
— Joukkolainat	extra		
— Rahamarkkinapaperit	extra		
— Johdannaiset	extra		
<i>Muut saamiset</i>	extra		

"extra": tarkoittaa euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvia varantoja (arvopaperisijoitusten saamisten ja pääomakorvausten yhteydessä se tarkoittaa liikkeeseenlaskijoiden kotimaata)

"intra": tarkoittaa varantoja euroalueen sisällä

"kansalliset": tarkoittaa kaikkia jossain rahaliittoon osallistuvassa jäsenvaltiossa asuvien hallussa pitämiä ulkomaisia varantoja (käytetään vain arvopaperisijoitusten velkojen ja johdannaisten nettosaldoon yhteydessä)

(¹) Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

(²) Erittely kotimaassa asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

(³) Erittely euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

LIITE IV

KÄSITTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ, JOITA KÄYTETÄÄN MAKSUTASETTA, ULKOMAISTA VARALLISUUTTA JA VALUUTTAVARANTOASETELMAA KOSKEVISSA TILASTOISSA

Euroalueen aggregoituja ulkomaisia virta- ja varantotietoja koskevien tilastojen laatimiseksi on määritelty käsitteet ja määritelmät, joita käytetään maksutasetta (tuotannon tekijäkorvauksia, pääomansiirtoja ja rahoitustasetta), ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevilla tilastoilla. Nämä käsitteet ja määritelmät ovat Implementation Package -tilastointiohjeen (julkaistu heinäkuussa 1996) ja eräiden muiden Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston hyväksymien asiakirjojen mukaisia. Käsitteitä ja määritelmiä laadittaessa on käytetty lähteenä tämänhetkisiä kansainvälisiä suosituksia kuten Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) maksutasekäsikirjan viidettä painosta (Balance of Payments Manual; jäljempänä "BPM5") sekä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) valuuttavarantoasetelman ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallia (IMF/Bank for International Settlements template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity). Tärkeimmät yhdenmukaistamista koskevat ehdotukset on lueteltu jäljempänä, ja ne noudattavat EKP:n verkkosivuilla (<http://www.ecb.int>) julkaistuja EKP:n laadintaohjeita Balance of payments and international investment position of the euro area (including reserves). Lisäselvityksiä on saatavilla EKP:n julkaisun European Union balance of payments/international investment position statistical methods (B.o.p. Book; jäljempänä "maksutasekirja") luvuista 2 ja 3; maksutasekirjaa päivitetään vuosittain ja se on saatavilla sekä verkkosivuilla että painotuotteena.

1. Tietyistä eristä käytettävät käsitteet ja määritelmät**1.1 Pääomakorvaukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.4)**

Pääomakorvaukset ovat euroalueella asuvan talousyksikön euroalueen ulkopuolisista rahoitussäämisistä saamia korvauksia (tulot) sekä vastaavasti euroalueen ulkopuolella asuvan talousyksikön euroalueeseen kohdistuvista rahoitussäämisistä saamia korvauksia (menot). Jos (pääoman) sijoituksen voitot ja tappiot ovat erikseen yksilöitävissä, niitä ei luokitella pääomakorvauksiksi vaan markkinahinnan kehityksestä johtuviksi muutoksiksi sijoitusten arvossa.

Pääomakorvauksiin sisältyvät suorista sijoituksista, arvopaperisijoituksista ja muista sijoituksista sekä euroalueen valuuttavarannosta saadut tuotot. Korkejohtannaisiin liittyvät nettovirrat kirjataan kuitenkin rahoitustaseeseen "johdannaisiin". Uudelleen sijoitetut voitot kirjataan "suorista sijoituksista saatuihin tuottoihin". Ne määritellään sijoittajan osuudeksi sijoituskohteen konsolidoidusta voitosta tietynä tarkasteluajanjaksona (verojen, korkojen ja poistojen jälkeen), vähennettynä tarkasteluajanjaksona maksettaviksi erääntyneillä osingoilla (vaikka nämä osingot maksettaisiin aiempina ajanjaksoina syntyneistä voitoista).

Kuukausittaisia ja neljännesvuosittaisia maksutasetietoja koskevat vaatimukset vastaavat miltei täysin BPM5:ssä määriteltyä IMF:n vakiokomponenttiluokitusta. Tärkein ero on siinä, että EKP ei edellytä suorien sijoitusten omalle pääomalle syntyneiden tuottojen erittelyä osinkoina jaettuun voittoihin ja sijoituskohteeseen jakamattomina jääviin voittoihin.

Pääomakorvaukset tilastoidaan suoriteperusteisesti (tätä ei edellytetä kuukausittaisessa tilastoinnissa). Osingot kirjataan sille päivälle, jona ne tulevat maksettaviksi. Uudelleen sijoitetut voitot on kirjattava sille ajanjaksolle, jona ne ovat syntyneet.

1.2 Pääomansiirrot (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.6)

Pääomansiirroissa ilmoitetaan pääomansiirrot sekä ei-tuotettujen reaali- varojen (muiden kuin rahoitusvarojen) hankinnat ja vähennykset. Tulonsiirrot on kirjattava vaihtotaseeseen. Pääomansiirrot käsittävät i) kiinteän omaisuuden omistajanvaihdokset, ii) kiinteän omaisuuden hankintaan tai hallintaan liittyvät tai tällaisesta hankinnasta tai hallinnasta riippuvaiset varainsiirrot ja iii) velan vastikkeettoman kuolettamisen. Pääomansiirrot voivat olla käteis- tai luontoissuorituksia (kuten velan anteeksianto). Tulonsiirtojen ja pääomansiirtojen erottaminen toisistaan riippuu käytännössä siitä, miten vastaanottava maa käyttää ko. siirtoa. Ei-tuotettujen reaali- varojen (muiden kuin rahoitusvarojen) hankinnalla tai hallinnalla tarkoitetaan pääasiassa aineettomia varoja kuten patenteja taikka leasing-sopimuksia tai muita siirtokelpoisia sopimuksia. Ainoastaan tällaisten varojen osto tai myynti kirjataan tähän pääomansiirtojen erään, ei kuitenkaan näiden varojen käyttöä.

IMF:n pääomansiirtojen vakiokomponentteihin kuuluu sektorierittely "julkisyhteisöihin" ja "muihin sektoreihin" (sekä näiden sektoreiden yksityiskohtaisemmat erittelyt), mutta EKP sen sijaan laatii pääomansiirrot yhteissummalla ilman erittelyä.

1.3 Suorat sijoitukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.7)

Suoralla sijoituksella tarkoitetaan kansainvälistä pääomasijoitusta tilanteessa, jossa yhdessä maassa asuva talousyksikkö pyrkii luomaan pitkäaikaisen taloudellisen suhteen toisessa maassa olevaan yritykseen. Euroalueen maksutasetilastoissa ja ulkomaisen varallisuuden tilastoissa sovelletaan kansainvälisten suositusten mukaisesti (IMF) niin kutsuttua ”10 prosentin omistusosuuden periaatetta” pitkäaikaisen taloudellisen suhteen määrittelemiseksi. Tämän periaatteen mukaisesti useiden toisiinsa sidoksissa olevien yritysten välillä voi olla suoran sijoituksen suhde riippumatta siitä, miten monimutkaisia niiden keskinäiset omistussuhteet ovat. Tämä voi ulottua välittömän sijoituskohteen tytäryhtiöihin ja näiden tytäryhtiöiden osakkuusyhtiöihin. Siten euroalueen suoran sijoituksen suhde on kyseessä silloin, kun euroalueella asuva talousyksikkö omistaa suoran sijoituksen periaatteet täyttäen euroalueen ulkopuolella sijaitsevan yrityksen (tai toisinpäin). Kun suoran sijoituksen suhde on syntynyt, kaikki myöhemmät rahoitusvirrat/rahoitusvarat näiden talousyksiköiden välillä kirjataan suorien sijoitusten virtoihin/varantoihin ⁽¹⁾.

IMF:n suositusten ja Eurostatin/OECD:n ohjeiden mukaan euroalueen suorat sijoitukset kirjataan sijoittajan ja sijoituskohteen välisen omistussuhteen suuntaa koskevan periaatteen (directional principle) mukaisesti, mikä tarkoittaa sitä, että taloustoimet euroalueella asuvan suoran sijoittajan ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien sijoituskohteiden välillä luokitellaan erään ”suorat sijoitukset ulkomaille” kuuluviksi. Samalla tavoin taloustoimet euroalueella sijaitsevien sijoituskohteiden ja euroalueen ulkopuolella asuvien suorien sijoittajien välillä luokitellaan euroalueen maksutaseen erään ”suorat sijoitukset euroalueella” kuuluviksi.

Suorat sijoitukset jaetaan omaan pääomaan, uudelleen sijoitettuihin voittoihin ja konsernin sisäisiin velkajärjestelyihin liittyvään muuhun pääomaan. Oma pääoma käsittää pääoman sivuliikkeissä ja kaikki osuudet tytär- ja osakkuusyhtiöissä. Uudelleen sijoitetut voitot käsittävät rahoitustaseen vastakirjauksen pääomakorvauksiin kirjatulle erälle. Uudelleen sijoitetuilla voitoilla tarkoitetaan suoran sijoittajan osuutta voitoista, joita tytär- tai osakkuusyhtiöt eivät ole jakaneet osinkoina, ja sivuliikkeiden voitoista, joita ei ole maksettu sijoittajalle. Muu pääoma käsittää kaikki rahoitusoperaatiot (varojen otto- ja antolainaus), mukaan lukien jälkimarkkinakelpoiset velkapaperit ja kauppaluotot, suorien sijoittajien sekä niiden tytäryhtiöiden, sivuliikkeiden ja osakkuusyhtiöiden välillä.

Suorien sijoitusten varantotietojen arvostuksessa markkinahintojen käyttämistä lähtökohtana on suositeltu kansainvälisesti. Käytännön hankaluuksien vuoksi tilastojen laatijat käyttävät kuitenkin tällä hetkellä kirjanpitoarvoja, jotka perustuvat kyseessä olevien sijoituskohteiden oman pääoman arvoon. Suorien sijoitusten varantojen arvostusperusteena euroalueen ulkomaisen varallisuuden yhteydessä käytetään pörssinoteerattujen yhtiöiden osalta niiden osakkeiden pörssihintaa; muut kuin pörssinoteeratut yhtiöt arvostetaan niiden oman pääoman arvoon (eli kirjanpitoarvoon) sisällyttämällä siihen määritelmän mukaan seuraavat kirjanpidon erät:

- i) maksettu pääoma (pois lukien omat osuudet ja mukaan lukien ylikurssirahastot),
- ii) kaikenlaiset vararahastot (mukaan lukien investointituet, jos ne luokitellaan kirjanpito-ohjeissa yhtiön vararahastoon kuuluviksi), ja
- iii) jakamaton voitto tappioiden jälkeen (mukaan lukien kuluvan vuoden tulos).

1.4 Arvopaperisijoitukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.8)

Euroalueen arvopaperisijoitukset sisältävät i) osakkeet ja ii) joukkolainojen tai rahamarkkinapapereiden muodossa olevat velkapaperit, ellei niitä luokitella suoriin sijoituksiin tai valuuttavarantoon. Johdannaiset samoin kuin takaisnostosopimukset ja arvopaperilainaus eivät kuulu arvopaperisijoituksiin.

”Osakkeet” kattavat kaikki instrumentit, jotka edustavat saamia yhtiöiden siitä arvosta, joka jää jäljelle, kun kaikkien velkojen saamiset on otettu huomioon. Osakkeet, etuoikeutetut osakkeet, osakkuustodistukset tai vastaavat asiakirjat ovat yleensä osoituksena osakepääoman omistuksesta. Myös yhteissijoitusyritysten, esimerkiksi sijoitusrahastojen, rahasto-osuudet ja niitä koskevat taloustoimet/omistukset luetaan käsitteen piiriin.

Joukkolainat ovat arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on yli vuoden ja jotka yleensä antavat haltijalleen i) ehdottoman oikeuden kiinteään rahamääräiseen tuloon tai sopimusperusteiseen vaihtelevaan rahamääräiseen tuloon (koronmaksu ei riipu velallisen saamista tuloista) ja ii) ehdottoman oikeuden kiinteämääräiseen pääoman takaisinmaksuun tiettyinä päivinä tai tiettyinä päivinä.

⁽¹⁾ Poikkeuksen muodostavat sijoittajan ja sijoituskohteen väliset johdannaisopimukset, jotka kirjataan ”johdannaisiin” eikä ”suoriin sijoituksiin/muuhun pääomaan”, kuten on sovittu euroalueen tasolla.

Toisin kuin joukkolainat, rahamarkkinapaperit ovat arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään vuosi. Ne antavat yleensä haltijalleen ehdottoman oikeuden saada määrätty kiinteä rahasumma tietynä päivänä. Rahamarkkinapapereilla käydään yleensä kauppaa järjestäytyneillä markkinoilla nimellisarvon alittavaan hintaan, jolloin diskonttaus riippuu korosta ja jäljellä olevasta maturiteetista.

EKP julkaisi Task Force on Portfolio Investment Data Collection Systems -työryhmän selvityksen kesäkuussa 2002. Siinä selvitettiin perusteellisesti arvopaperisijoituksia koskevien tiedonkeruujärjestelmien asteittaisen yhdenmukaistamisen tarvetta ja siitä mahdollisesti saatavaa hyötyä. Selvityksessä yksilöidään riittävän laadukkaita tiedonkeruumalleja (ihanteellinen, hyvä, hyväksyttävä) ja vastaavasti sellaisia tiedonkeruumalleja, jotka eivät ole tarpeeksi laadukkaita (ei hyväksyttävä) sekä arvioidaan laadullisesti niiden etuja (erityisesti arvopaperilajikohtaisen tilastoinnin osalta) ja kustannuksia. Euroalueen jäsenvaltiot ovat sopineet riittävän laadukkaiden tiedonkeruujärjestelmien ottamisesta käyttöön 1.1.2005 alkaen; yksi jäsenvaltio on esittänyt varauksen (joka koskee kantatietojen keräämisen aikataulua).

Arvopaperisijoitusten taloustoimet kirjataan euroalueen maksutaseeseen silloin kun euroalueen velkojat tai velalliset kirjaavat ko. saamisen tai velan omaan kirjanpitoonsa. Taloustoimet kirjataan tosiasiallisesti saadun tai maksetun hinnan mukaisina palkkioiden ja kulujen vähentämisen jälkeen. Jos arvopapereille maksetaan kuponkikorkoa, vii-meisestä koronmaksusta lähtien kertynyt sisällytetään taloustoimen arvoon, ja jos arvopaperit on laskettu liikkeeseen diskontattuina, liikkeeseenlaskun jälkeen kertynyt korko sisällytetään taloustoimen arvoon. Suoriteperusteista korkojen kirjausta edellytetään neljännesvuosittaisessa maksutaseen rahoitustaseessa ja ulkomaisen varallisuuden tiedoissa; kuukausittaisessa maksutaseessa suositellaan vastaavaa menettelyä pääomakorvauksissa sovellettavan käytännön mukaisesti; näillä kirjauksilla kuukausi- ja neljännesvuosirahoitustaseessa on vastaerät pääomakorvauksissa.

1.5 Johdannaiset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.9)

Johdannaiset ovat rahoitusinstrumentteja, jotka on kytketty indeksiin, hyödykkeeseen tai toiseen rahoitusinstrumenttiin ja joiden avulla voidaan käydä kauppaa rahoitusmarkkinoilla tietyillä rahoitukseen liittyvillä riskeillä. Johdannaistaloustoimia käsitellään erillisinä taloustoimina eikä osana niiden taustalla mahdollisesti olevien taloustoimien arvoa.

Optioiden, futuurien, swapien, valuuttatermiinien, luottojohdannaisten ja sulautettujen johdannaisten virrat ja varannot kirjataan maksutaseeseen, valuuttavarantoon ja ulkomaiseen varallisuuteen. Käytännön syistä sulautettuja johdannaisia ei eroteta siitä instrumentista, johon ne liittyvät.

Äskettäin tehdyn kansainvälisen sopimuksen mukaisesti korkojohdannaisiin liittyvät nettovirrat kirjataan rahoitustaseessa "johdannaisiin" eikä "pääomakorvauksiin". Erityyppisten luottojohdannaisten luokittelusta päätetään tapauskohtaisesti.

Sopimuksen alussa maksettavien palautettavien marginaalimaksujen katsotaan olevan muutoksia talletuksissa, ja ne kirjataan "muihin sijoituksiin", jos ne voidaan eritellä. Muiden marginaalimaksujen kirjaaminen riippuu siitä, minkä tyyppinen marginaali on kyseessä: optiosopimuksille tyypilliset marginaalimaksut katsotaan periaatteessa muutoksiksi talletuksissa, ja ne kirjataan "muihin sijoituksiin", jos ne voidaan eritellä. Futuurisopimuksille tyypilliset ei-palautettavat marginaalimaksut katsotaan periaatteessa johdannaistaloustoimeksi, ja ne kirjataan "johdannaisiin".

Optioissa koko premio (eli option osto-/myyntihinta ja laskennallinen palvelumaksu) kirjataan "johdannaisiin".

Korkojohdannaisiin liittyvien maksujen nettovirrat kirjataan "johdannaisiin".

Johdannaiset arvostetaan markkinahintaan.

Johdannaistaloustoimet kirjataan ajanjaksolle, jolla euroalueen sekä velkojat että velalliset kirjaavat ko. saamisen tai velan omaan kirjanpitoonsa. Kaikki johdannaistaloustoimet kirjataan euroalueen maksutaseessa nettoperusteisina joidenkin johdannaistaloustoimien saamis- ja velkavirtojen erottelun käytännön ongelmien vuoksi. Ulkomaiseen varallisuuteen kuuluvat johdannaisiin liittyvät saamis- ja velkavarannot kirjataan bruttoperusteisesti lukuun ottamatta niitä johdannaisia, jotka kuuluvat valuuttavarantoon ja kirjataan nettoperusteisesti.

1.6 Muut sijoitukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.10)

Muut sijoitukset määritellään jäännöseräksi, johon kuuluvat kaikki sellaiset taloustoimet, jotka eivät kuulu suoriin sijoituksiin, arvopaperisijoituksiin, johdannaisiin tai valuuttavarantoon.

Muut sijoitukset sisältävät kauppaluotot, lainat/ulkomaan rahan ja talletukset sekä muut saamiset/velat. Se käsittää myös muihin sijoituksiin luokitelluista instrumenteista kertyneiden pääomakorvausten vastakirjaukset.

Kauppaluotot käsittävät saamiset tai velat, jotka johtuvat euroalueen toimittajien tai ostajien suoraan myöntämistä luotoista tavaroita tai palveluja koskevien taloustoimien osalta ja ennakkomaksuista aloitetuista (tai aloitettavista töistä), jotka liittyvät näihin taloustoimiin.

Lainat, ulkomaan raha ja talletukset käsittävät seuraaviin rahoitusinstrumentteihin liittyvät taloustoimet/omistuksen: lainat eli rahoitusvarat, jotka aiheutuvat siitä, että lainanantaja lainaa suoraan lainanottajalle sellaisen järjestelyn kautta, jossa lainanantaja ei joko saa takausta tai saa ei-jälkimmäisistä asiakirjan, repo-operaatioita, valuuttaa ja talletuksia. Tämä käsittää muun muassa lainat kaupankäynnin rahoittamiseksi, muut lainat ja ennako (mukaan lukien asuntolainat) ja rahoitusleasingsovimukset.

Kaikkia repo-operaatioita eli arvopapereiden takaisinostosopimuksia, sell/buy-back -operaatioita ja arvopaperilainausta pidetään euroalueen maksutaseessa/ulkomaisessa varallisuudessa vakuudellisina luottoina eikä suorina arvopapereiden ostoina/myynteinä, ja ne kirjataan "muihin sijoituksiin" sille euroalueella sijaitsevalle sektorille, joka toteuttaa operaation. Tämä menettely on myös pankkien ja muiden rahalaitosten kirjanpitoikäytännön mukainen ja sen on tarkoitus vastata paremmin näiden rahoitusinstrumenttien taloudellisia tarkoituksia.

Muut saamiset/velat käsittää kaikki muut erät paitsi kauppaluotot, lainat ja käteisen sekä talletukset.

"Muiden sijoitusten" euroalueen sektori "eurojärjestelmä" sisältää eurojärjestelmän nettomääräiset saldot ja taloustoimet, jotka liittyvät TARGET-järjestelmän kautta suoritettuihin operaatioihin niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien kanssa, jotka eivät ole ottaneet euroa käyttöön. Nämä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) sisäiset euromääräiset taseet/tilit ovat samankaltaisia kuin rahalaitosten nostro-/vostrotilien muutokset ja ne raportoidaan siten EKP:lle nettoperusteisina velkoina.

Omistusoikeuden siirtoa, selvityspäivää ja arvopäivää koskevat periaatteet ovat kaikki IMF:n suositusten mukaisia.

BPM5:n vakiokomponentteihin verrattuna "muiden sijoitusten" jaottelua euroalueen maksutaseessa on yksinkertaistettu siten, että lainojen ja talletusten (ml. ulkomaan raha) erittely on jätetty pois veloista ja saamisista ja neljännesvuosittaisista maksutasetilastoista on jätetty pois maturiteettien erittely. Myös erittelyjen esitystavassa on muutos (sektori on etusijalla). Tämä sektorierittely on BPM5:ssä sovelletun erittelyn mukainen, mutta ei kuitenkaan täysin samanlainen, sillä BPM5:n erittelyssä instrumentit ovat etusijalla. Kuukausittaisessa maksutaseessa rahalaitosten lyhyt- ja pitkäaikaisten sijoitusten virtatiedot on ilmoitettava erikseen.

1.7 Valuuttavaranto (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.11)

Euroalueen valuuttavaranto käsittää eurojärjestelmän valuuttavarannon eli EKP:n ja kansallisten keskuspankkien valuuttavarannon.

Valuuttavarannon on oltava i) eurojärjestelmän rahapolitiikasta vastaavan viranomaisen tai kulloinkin kyseessä olevan kansallisen keskuspankin hallussa ja ii) sen on koostuttava erittäin likvideistä ja jälkimmäisistä ja luottokelpoisista saamisista, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin ja ovat muun valuutan kuin euron määräisiä, sekä kullasta, varanto-osuuksista IMF:ssä ja erityisistä nosto-oikeuksista (SDR).

Kansallisella tai euroalueen tasolla määritelty valuuttavarannon käsite sulkee nimenomaisesti pois ulkomaanvaluutan määräiset, euroalueella asuviin kohdistuvat saamiset sekä euromääräiset, euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat saamiset. Samoin julkisyhteisöjen ja/tai valtionkonttorien valuuttavarantoja ei sisällytetä euroalueen varantojen määrittelyyn kuuluviksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa olevien institutionaalisten järjestelyjen mukaisesti.

EKP:n varannot ovat EKP:n perussäännön 30 artiklan mukaisesti yhteen koottuja varantoja ja ne ovat EKP:n suoran ja tehokkaan valvonnan alaisia. Niin kauan kuin uutta omistussuhteen siirtoa ei tapahdu, kansallisten keskuspankkien hallussa olevat varannot ovat niiden suoran ja tehokkaan valvonnan alaisia ja niitä on pidettävä kunkin kansallisen keskuspankin omina varantoina.

Kuukausimaksutaseessa eurojärjestelmän valuuttavarantoon liittyvät taloustoimet kuvataan kokonaissummana. Yksityiskohtaisempaa tietoa eurojärjestelmän hallussa olevan kullan, valuutan, IMF:ssä olevien erityisten nosto-oikeuksien ja varanto-osuuksien virroista on saatavilla neljännesvuosittain BPM5:n vakiokomponenttien mukaisesti. Johdannaiset on esitetty erikseen, omana alueräänään asiaa koskevan äskettäisen IMF:n ohjeen mukaisesti.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto lasketaan bruttoperusteisena, eikä siihen liittyviä velkoja nettouteta (poikkeuksena valuuttavarantoerät, joka kuuluvat alaryhmään ”johdannaiset” ja kirjataan nettoperusteisena).

Arvostaminen perustuu markkinahintoihin siten, että käytetään i) taloustoimissa sen tapahtumisajankohdan markkinahintoja ja ii) kantatiedoissa tilastointiajanjakson viimeisen päivän päätöskursseista laskettuja markkinoiden keskikursseja. Valuuttamääräisten varantojen muuntamiseen euromääräisiksi käytetään vallitsevia markkinakursseja.

Valuuttavarannosta saadut tulot, mukaan lukien velkapapereiden varantotalletuksista saadut korkotulot, kirjataan pääomakorvausten kohtaan ”muut sijoitukset”, ja kirjaus tehdään suoriteperusteisesti ainakin neljännesvuosittain.

Näkemyksistä, että käytettävissä oleva varanto saattaisi antaa paremman kuvan maan kyvystä täyttää valuuttamääräiset velvoitteensa kuin maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevissa tilastoissa käytetty bruttomääräinen varanto, on saanut yhä enemmän kannatusta, ja se on omaksuttu IMF:n yhtenäistetyssä tilastojen julkaisukäytännössä (SDDS eli Special Data Dissemination Standard). Jotta voitaisiin laskea käytettävissä oleva varanto, bruttomääräistä varantoa koskevia tietoja on täydennettävä muita valuuttamääräisiä saamisista ja varantoihin liittyviä velkoja koskevilla tiedoilla (valuuttavarantoasetelma). Eurojärjestelmän (bruttomääräistä) valuuttavarantoa koskevia kuukausitietoja täydennetään siten tiedoilla muista valuuttamääräisistä saamisista ja tiedoilla valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavista ennalta sovitun määräisistä ja ehdollisista lyhyen aikavälin nettositoumuksista luokiteltuina jäljellä olevan maturiteetin mukaan. Lisäksi edellytetään valuuttavarannon valuuttajakauman erittelemistä neljännesvuosittain kahteen, SDR-koriin kuuluvien valuuttojen määräiseen ja muiden valuuttojen määräiseen erään.

Yksittäisistä eristä monetaarisen kullan pitäisi pysyä ennallaan kaikissa kultaan liittyvissä käänteisoperaatioissa (kultaswapit, -repot, -lainat ja -talletukset). Valuuttamääräisten arvopapereiden takaisinostosopimukset lisäävät käteisen lainan ottajana olevan keskuspankin valuuttavarannon kokonaismäärää, koska takaisinostosopimuksen kohteena olevat arvopaperit säilyvät edelleen taseessa; takaisinmyyntisopimusten (reverse repo) osalta käteisen lainan antajana oleva rahaviranomainen ei rekisteröi mitään muutoksia valuuttavarannon kokonaismäärään, jos euroalueen ulkopuolinen vastapuoli on toinen rahaviranomainen tai rahoituslaitos, koska saamista käteisen lainan ottajalta pidetään tällöin osana valuuttavarantoa.

Taulukko 5

Alueet, jotka kuuluvat euroalueen jäsenvaltioille, tai maat, jotka ovat niihin läheisessä yhteydessä

Alueet, jotka ovat osa euroaluetta:

- Helgoland: Saksa
- Baleaarit, Kanariansaaret, Ceuta ja Melilla: Espanja
- Monaco, Ranskan merentakaiset alueet (Ranskan Guyana, Guadeloupe, Martinique ja Réunion), Saint Pierre ja Miquelon, Mayotte: Ranska
- Madeira, Azorit: Portugali
- Ahvenanmaa: Suomi

Alueet, jotka ovat läheisessä yhteydessä euroalueen jäsenvaltioihin ja luokitellaan kuuluviksi ”muihin”:

- Büsingen (ei Saksa)
- Andorra (ei Espanja eikä Ranska)
- Alankomaan Antillit ja Aruba (ei Alankomaat)
- Ranskan merentakaiset alueet (Ranskan Polynesia, Uusi-Kaledonia ja Wallis- ja Futunasaaret) (ei Ranska)
- San Marino, Monaco ja Vatikaanivaltio (ei Italia)

2. Maantieteellisen erittelyn toteuttaminen

Maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen maantieteellisiin erittelyihin liittyvät vaikeudet on sovittu ratkaistaviksi vaiheittain. Tämän mukaisesti tilastointivaatimukset voidaan täyttää kolmessa toinen toistaan vaativammassa vaiheessa. Arvopaperisijoituksia, niistä saatuja ja maksettuja pääomakorvauksia sekä johdannaisia koskevat erät ovat erityisen tärkeitä.

2.1 Yleiset määräykset (jotka koskevat kaikkia maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden eriä jäljempänä esitetyin poikkeuksin)

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen kansalliset nettomääräiset virrat/varannot.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuviin virtoihin/varantoihin liittyvät tulot ja menot tai nettosaamiset ja nettovelat (maksutase)/saamiset ja velat (ulkomainen varallisuus) lasketaan erikseen yhteen.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueella asuviin ja euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat virrat/varannot eritellään.

Sovellettu maksutaseessa tammikuusta 1999 lähtien.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuoden 2002 syyskuun lopusta lähtien.

Vaihe 3:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset virrat/varannot on eriteltävä maantieteellisesti (ks. taulukko 6). Vaihetta 3 edellytetään vain maksutaseiden ja ulkomaisen varallisuuden neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tilastointia varten.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueen jäsenvaltioissa asuviin ja taulukossa 6 esitetyn luettelon maissa tai alueilla asuviin kohdistuvat virrat/varannot eritellään.

Määräaika soveltamiselle neljännesvuosittaisen maksutaseen osalta: vuoden 2004 kesäkuun loppu: vuoden 2003 ensimmäistä neljännestä koskevat tiedot.

Määräaika soveltamiselle ulkomaisen varallisuuden osalta: vuoden 2004 syyskuun loppu: vuosien 2002 ja 2003 loppua koskevat tiedot.

2.2 Arvopaperisijoitukset

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen arvopaperisijoitusten kansalliset nettomääräiset virrat/varannot.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Arvopaperisijoitusten saamiset muodostetaan laskemalla yhteen nettomääräiset virrat/varannot sijoituksista euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Arvopaperisijoitusten velat muodostetaan konsolidoimalla kansallisten velkojen nettomääräiset virrat/varannot ja virrat/varannot sijoituksista euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Arvopaperisijoitusten saamisten virrat/varannot eritellään euroalueella asuvien liikkeeseen laskemien euroalueen arvopapereiden virtoihin/varantoihin ja euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemien arvopapereiden virtoihin/varantoihin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on voitava tunnistaa arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueella asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkojen virtoina/varantoina on ilmoitettava vain kansallisten nettomääraisten virtojen/varantojen yhteismäärä.

Ulkomaisen varallisuuden arvopaperisijoitusten varannot laaditaan yksinomaan euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin osakkeisiin ja lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkapapereihin kohdistuvien sijoitusten vuoden lopun kantatietojen perusteella, missä hyödynnetään sitä, että EKP:n asettamat tilastovaatimukset ovat täysin yhdenmukaisia IMF:n koordinoituun arvopaperisijoituskyselyyn osallistumiseen liittyvien vaatimusten kanssa.

Sovellettu arvopaperisijoitusten taloustoimia koskevissa tiedoissa tammikuusta 1999 lähtien.

Sovellettu arvopaperisijoitusten varantotiedoissa vuoden 2002 syyskuun lopusta lähtien.

Vaihe 3:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset virrat/varannot on eriteltävä saamispuolella maantieteellisesti (ks. taulukko 6). Velkapuolella euroalueen ulkopuolisia virtoja/varantoja ei tarvitse eritellä maantieteellisesti. Vaihetta 3 edellytetään vain neljännesvuosittaisia virtojen tilastointia ja vuosittaisia varantojen tilastointia varten.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueen jäsenvaltioissa asuviin ja taulukossa 6 esitetyn luettelon maissa tai alueilla asuviin kohdistuvat arvopaperisijoitusten saamisten virrat/varannot eritellään.

Määräaika soveltamiselle neljännesvuosittaisen arvopaperisijoitusten taloustoimien osalta: vuoden 2004 kesäkuun loppu: vuoden 2003 ensimmäistä neljännestä koskevat tiedot.

Määräaika soveltamiselle arvopaperisijoitusten varantojen osalta (ainoastaan saamispuoli): vuoden 2004 syyskuun loppu: vuosien 2002 ja 2003 loppua koskevat tiedot.

2.3 Arvopaperisijoituksista saadut ja maksetut pääomakorvaukset

Vaihe 1:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen kansallisista arvopaperisijoituksista saatujen ja niistä maksettujen pääomakorvausten taloustoimet.

Vaihe 2:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemista saamispuolelle kirjatusta arvopapereista saatujen pääomakorvausten tulot. Konsolidoidaan kansallisiin nettovelkoihin liittyvät pääomakorvauksiin sisältyvät menot ja euroalueella asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista saadut pääomakorvauksiin sisältyvät tulot.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: eritellään arvopaperisijoituksista saatujen pääomakorvausten tulot euroalueella asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista ja euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista saatuihin korvauksiin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on voitava tunnistaa arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueella asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkoihin liittyvistä korvauksista on ilmoitettava vain kansallisten virtojen/varantojen yhteismäärä.

Sovellettu tammikuusta 2000 lähtien.

Vaihe 3:

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset tulot on eriteltävä maantieteellisesti. Menopuolella euroalueen ulkopuolisia pääomakorvausten taloustoimia ei tarvitse eritellä maantieteellisesti. Vaihetta 3 edellytetään vain neljännesvuosittaisia maksutasetilastoja varten.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Euroalueella asuvien ja taulukossa 6 esitetyn, yhteisesti sovittu luettelon maissa tai alueilla asuvien arvopaperisijoituksista saamat pääomakorvausten tulot eritellään.

Määräaika soveltamiselle neljännesvuosittaisen arvopaperisijoituksista saatujen pääomakorvausten tulojen osalta: vuoden 2004 kesäkuun loppu: vuoden 2003 ensimmäistä neljänneistä koskevat tiedot.

2.4 Johdannaiset

Taloustoimet

V a i h e 1 :

Euroalueen ulkopuolisten vastapuolten kanssa suoritettavista johdannaistaloustoimista vaaditaan vain nettoperusteinen esitys.

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen johdannaissopimusten kansalliset nettomääräiset taloustoimet.

Varannot

V a i h e 1 :

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen johdannaissopimusten kansalliset nettomääräiset varannot.

Sovellettu vuodesta 1999 lähtien.

V a i h e 2 :

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: johdannaisten euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat nettovarannot lasketaan erikseen yhteen saamis- ja velkapuolella.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueella asuvien keskinäiset varannot ja euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat varannot on eriteltävä erikseen joko markkinoiden sijainnin perusteella, jos mahdollista, tai OTC-johdannaisten osalta tosiasiallisen vastapuolen perusteella.

Sovellettu vuoden 2002 syyskuun lopusta.

V a i h e 3 :

Euroalueen ulkopuolisten kanssa tehtyjen johdannaissopimusten varantojen maantieteellinen erittely ei ole tarpeen.

Taulukko 6

EKP:n maantieteelliset erittelyt maksutasevirtojen neljännesvuosittaista ja ulkomaisen varallisuuden vuosittaista tilastointia varten

-
- Tanska
 - Ruotsi
 - Yhdistynyt kuningaskunta
 - Euroopan unionin toimielimet
 - liittyvät valtiot (Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro) ⁽¹⁾
 - Sveitsi
 - Kanada
 - Yhdysvallat
 - Japani
 - offshore-rahoituskeskukset ⁽²⁾
 - kansainväliset järjestöt ⁽²⁾ ⁽³⁾
 - muut (eli euroalueen ulkopuoliset maat ja järjestöt, joita ei ole mainittu luettelossa) ⁽⁴⁾
-

⁽¹⁾ Maiden nimet on esitetty sulussa sen selventämiseksi, mitkä maat kuuluvat tähän erityisryhmään; näiden maiden osalta ei edellytetä erittelyä.

⁽²⁾ Vain tiettyjen maksutaseen rahoitustaseen erien osalta sekä vastaavien pääomakorvausten ja ulkomaisen varallisuuden erien osalta. Ks. taulukko 7.

⁽³⁾ Euroopan unionin ulkopuolella. Ks. taulukko 8. Järjestöt on lueteltu ainoastaan kyseisen erityisryhmän kokoonpanon esittämiseksi; näiden järjestöjen osalta ei edellytetä erittelyä.

⁽⁴⁾ Lasketaan kussakin maksutaseen/ulkomaisen varallisuuden erässä koko määrän ja edellä luetelluista vastapuolista koostuvan määrän erotuksena.

3. **Luokittelu institutionaalisen sektorin mukaan euroalueen aggregaateissa (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.1.6)**

Euroalueen aggregaattien sektorikohtainen erittely kattaa rahaviranomaiset, julkisyhteisöt, pankit ja muut sektorit.

Rahaviranomaiset

Euroalueen tilastojen "rahaviranomaiset" käsittää eurojärjestelmän.

Julkisyhteisöt

Euroalueen tilastojen sektori "julkisyhteisöt" vastaa kyseiselle sektorille SNA 93:ssa ja EKT 95:ssä annettua määritelmää ja sisältää siis seuraavat yksiköt:

- valtionhallinto,
- osavaltio-/aluehallinto,
- paikallishallinto,
- sosiaaliturvarahastot.

Rahalaitokset, rahaviranomaisia lukuun ottamatta

Tämä sektori "rahalaitokset, pl. rahaviranomaiset" vastaa raha- ja pankkitilastojen rahalaitossektoria (pl. rahaviranomaiset). Se sisältää

- i) luottolaitokset, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, eli yritykset, jotka taloustoimintanaan vastaanottavat yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja (mukaan lukien pankin joukkovelkakirjojen myyntiin yleisölle liittyvät tuotot) ja myöntävät luottoja omaan lukuunsa, ja
- ii) kaikki muut euroalueen rahoituslaitokset, jotka liiketoimintanaan vastaanottavat talletuksia ja/tai talletusten läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä).

Muut sektorit

Euroalueen tilastojen luokka "muut sektorit" sisältää erilaisia institutionaalisia yksiköitä, joita ovat pääasiassa

- i) muut rahalaitokset, jotka eivät kuulu rahalaitosten määritelmän piiriin, kuten sijoitusrahastot, joita ei ole pidettävä rahamarkkinarahastoina, kiinteistösijoituslaitokset, arvopaperivälittäjät, kiinnitysluottolaitokset, vakuutusyhtiöt, eläkerahastot ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset, sekä
- ii) muut kuin rahoituslaitokset, kuten julkiset ja yksityiset yritykset, kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja kotitaloudet.

Muut kuin rahalaitokset

Euroalueen tilastojen luokka "muut kuin rahalaitokset" sisältää sektorit i) julkisyhteisöt ja ii) muut sektorit.

Taulukko 7

Luettelo offshore-rahoituskeskuksista maksutasevirtojen neljännesvuosittaista ja ulkomaisen varallisuuden vuosittaista tilastointia varten tehtäviin EKP:n maantieteellisiin erittelyihin liittyen

ISO-koodi	Eurostat + OECD Offshore-rahoituskeskukset
AD	Andorra
AG	Antigua ja Barbuda
AI	Anguilla
AN	Alankomaiden Antillit
BB	Barbados
BH	Bahrain
BM	Bermudasaaret
BS	Bahama
BZ	Belize
CK	Cooksaaret
DM	Dominica
GD	Grenada
GG	Guernsey
GI	Gibraltar
HK	Hongkong
IM	Mansaari
JE	Jersey
JM	Jamaika
KN	Saint Kitts ja Nevis
KY	Caymansaaret
LB	Libanon
LC	Saint Lucia
LI	Liechtenstein
LR	Liberia
MH	Marshallsaaret
MS	Montserrat
MV	Malediivit
NR	Nauru
NU	Niue
PA	Panama
PH	Filippiinit
SG	Singapore
TC	Turks- ja Caicossaaret
VC	Saint Vincent ja Grenadiinit
VG	Brittiläiset neitsytsaaret
VI	Yhdysvaltain neitsytsaaret
VU	Vanuatu
WS	Samoa

Taulukko 8

Luettelo kansainvälisistä järjestöistä ⁽¹⁾ maksutasevirtojen neljännesvuosittaista ja ulkomaisen varallisuuden vuosittaista tilastointia varten tehtäviin EKP:n maantieteellisiin erittelyihin liittyen

-
1. **Euroopan unionin toimielimet**
 - 1.1 *Tärkeimmät Euroopan unionin toimielimet, elimet ja organismit (EKP:tä lukuun ottamatta)*
 - EIP (Euroopan investointipankki)
 - Euroopan komissio
 - EKR (Euroopan kehitysrahasto)
 - EIR (Euroopan investointirahasto)
 - 1.2 *Muut Euroopan unionin toimielimet, elimet ja järjestelmät, jotka kuuluvat yleiseen talousarvioon*
 - Euroopan parlamentti
 - Euroopan unionin neuvosto
 - Tuomioistuin
 - Tilintarkastustuomioistuin
 - Talous- ja sosiaalikomitea
 - Alueiden komitea
 2. **Kansainväliset järjestöt**
 - 2.1 *Kansainväliset rahoitusalan järjestöt*
 - IMF (Kansainvälinen valuuttarahasto)
 - BIS (Kansainvälinen järjestelypankki)
 - 2.2 *Muut kuin rahoitusalan kansainväliset järjestöt*
 - 2.2.1 *Tärkeimmät Yhdistyneiden Kansakuntien järjestöt*
 - WTO (Maailman kauppajärjestö)
 - IBRD (Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki)
 - IDA (Kansainvälinen kehittämisjärjestö)
 - 2.2.2 *Muut Yhdistyneiden Kansakuntien järjestöt*
 - Unesco (YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö)
 - FAO (YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö)
 - WHO (Maailman terveysjärjestö)
 - IFAD (Kansainvälinen maatalouden kehittämisrahasto)
 - IFC (Kansainvälinen rahoitusyhtiö)
 - MIGA (Monenkeskinen investointitakauslaitos)
 - Unicef (YK:n lastenrahasto)
 - UNHCR (YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu)
 - UNRWA (YK:n Lähi-idässä olevien palestiinalaispakolaisten avustus- ja työelin)
 - IAEA (Kansainvälinen atomienergiajärjestö)
 - ILO (Kansainvälinen työjärjestö)
 - ITU (Kansainvälinen televiestintäliitto)

⁽¹⁾ Perustuu Euroopan komission (Eurostat) BoP -käsikirjaan.

2.2.3 Muut tärkeimmät kansainväliset järjestöt, elimet ja järjestelmät (EKP:tä lukuun ottamatta)

OECD (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö)
IADB (Inter-American Development Bank)
AfDB (Afrikan kehityspankki)
AsDB (Aasian kehityspankki)
EBRD (Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki)
IIC (Inter-American Investment Corporation)
NIB (Pohjoismaiden investointipankki)
IBEC (International Bank for Economic Co-operation)
IIB (Kansainvälinen investointipankki)
CDB (Karibian kehityspankki)
AMF (Arabian kehitysrahasto)
BADEA (Banque arabe pour le développement économique en Afrique)
CASDB (Keski-Afrikan valtioiden kehityspankki)
Afrikan kehitysrahasto
Aasian kehitysrahasto
Fonds spécial unifié de développement
CABEI (Central American Bank for Economic Integration)
ADC (Andean Development Corporation)

2.2.4 Muut kansainväliset järjestöt

Nato (Pohjois-Atlantin liitto)
Euroopan neuvosto
ICRC (Punaisen Ristin kansainvälinen komitea)
ESA (Euroopan avaruusjärjestö)
EPV (Euroopan patenttinvirasto)
Eurocontrol (Euroopan lennonvarmistusjärjestö)
Eutelsat (Euroopan tietoliikennesatelliittijärjestö)
Intelsat (Kansainvälinen tietoliikennesatelliittijärjestö)
EBU/UER (Euroopan radio- ja televisio toimittajien liitto)
Eumetsat (Euroopan sääsatelliittijärjestö)
ESO (European Southern Observatory)
ECMWF (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts)
EMBL (Euroopan molekyylibiologian laboratorio)
Cern (Euroopan ydintutkimusjärjestö)
IOM (International Organisation for Migration)

LIITE V

TILASTOTIETOJEN TOIMITTAMINEN EUROOPAN KESKUSPANKKIIN

Kansalliset keskuspankit käyttävät Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) niiden käyttöön asettamaa "ESCB-Net"-tiedonsiirtoverkkoon perustuvaa järjestelmää toimittaakseen Euroopan keskuspankin (EKP) edellyttämät tilastotiedot sähköisesti. EKPJ:n sisäisessä tietojenvaihdossa käytetään aina samaa käsitteellistä tietomallia. Sähköisessä muodossa olevien tilastotietojen vaihtoa varten on kehitetty tilastosanomamuoto "Gesmes/TS". Tämä ei kuitenkaan estä jonkin muun varavaihtoehdoksi sovitun menetelmän käyttämistä tilastotietojen toimittamisessa EKP:lle.

Kansalliset keskuspankit noudattavat seuraavia suosituksia sen varmistamiseksi, että tiedonkulku toimii tyydyttävästi:

- Aukottomuus: Kansalliset keskuspankit raportoivat kaikki edellytetyt aikasarjat. Jos sarjoja ei lähetetä tai jos raportoidaan tilastointiin kuulumattomia sarjoja, raportointi katsotaan puutteelliseksi. Mahdollisesti puuttuva havainto merkitään vastaavalla tilakoodilla. Jos aikasarjaan sisältyvään aleraan tehdään korjauksia, tarkistussääntöjä olisi sovellettava koko maksutaseeseen.
- Merkkikäytäntö: Kansallisten keskuspankkien on noudatettava tiedonsiirrossaan sovittua merkkikäytäntöä kaikkien EKP:lle ja Euroopan komissiolle (Eurostat) lähetettävien tietojen osalta. Merkkikäytännön mukaan vaihtotaseen ja pääomansiirtojen tulot ja menot merkitään plusmerkillä, kun taas nettosaldo lasketaan ja raportoidaan erotuksena tulot *miinus* menot. Rahoitustaseessa nettosaamisten vähennys/nettovelkojen kasvu merkitään plusmerkillä, kun taas nettosaamisten kasvu/nettovelkojen vähennys merkitään miinusmerkillä. Nettosaldo lasketaan ja raportoidaan summana saamisten nettomuutos *plus* velkojen nettomuutos.

Toimittaessa tietoja ulkomaisesta varallisuudesta nettopositiot on laskettava ja raportoitava erotuksena saamispositio *miinus* velkapositio.

- Tilastotietojen laskentayhtälöt: Ennen kuin kansalliset keskuspankit toimittavat tilastotiedot EKP:lle, niiden on suoritettava kaikki niille jaetuissa, pyynnöstä saatavilla olevissa tarkistussäännöissä vaaditut tarkistukset.

Kansalliset keskuspankit voivat toimittaa EKP:lle päivitettyjä tilastotietoja minkä tahansa korjauksen seurauksena. Korjaukset olisi toimitettava seuraavalla tavalla:

- Kuukausittaisia tietoja koskevat korjaukset toimitetaan i) vastaavien neljännesvuosittaisten tietojen yhteydessä, ii) vastaavien korjattujen neljännesvuosittaisten tietojen yhteydessä, iii) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen yhteydessä ja iv) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien korjattujen tietojen yhteydessä.
- Neljännesvuosittaisia tietoja koskevat korjaukset toimitetaan i) seuraavaa neljännesvuotta koskevien tietojen yhteydessä, ii) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen yhteydessä ja iii) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien korjattujen tietojen yhteydessä.
- Vuosittaisia ulkomaista varallisuutta koskevat korjaukset toimitetaan seuraavia vuosia koskevien tietojen yhteydessä.

Kansallisten keskuspankkien on toimitettava EKP:lle kokonaisia vuosia koskevat kuukausittaisten ja neljännesvuosittaisten maksutasetietojen korjaukset yhdessä kulloiseltakin vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen kanssa.

LIITE VI

TILASTOJEN LAATIMISMENETELMIEN SEURANTA

Euroopan keskuspankki (EKP) seuraa maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen laatimismenetelmiä sekä euroalueen jäsenvaltioiden yleisesti noudattamia käsitteitä ja määritelmiä. Seuranta tapahtuu Euroopan unionin maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevia tilastointimenetelmiä käsittelevän EKP:n julkaisun *European Union Balance of Payments/international investment position statistical methods* (BoP Book/maksutasekirja) päivittämisen yhteydessä sekä puolivuositaisissa katsauksissa (Six-monthly review). Kummankin raportin avulla pyritään tiedottamaan euroalueen maksutasetilastojen laatijoille kehityslinjoista muissa euroalueen jäsenvaltioissa.

Maksutasekirja sisältää tietoja kaikkien jäsenvaltioiden laatimien maksutaseiden ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen rakenteesta. Se sisältää yksityiskohtaisia kuvauksia tilastojen laatimiseen sovellettavista menetelmistä, käsitteistä ja määritelmistä sekä tietoa poikkeuksista, joita eri jäsenvaltioissa on tehty maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastotietojen sovitusta määritelmistä.

Maksutasekirjaa päivitetään vuosittain tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Six-monthly review -menettelyn avulla täydennetään maksutasekirjan päivitystä.

LIITE VII

ARVOPAPERISIIJOITUKSIA KOSKEVIEN TIETOJEN KERÄÄMINEN

Arvopaperisijoitusten virta- ja kantatietojen asianmukainen yksilöiminen on hankalaa, minkä vuoksi on määriteltä yhteisiä lähestymistapoja näiden tietojen keräämiseksi euroalueella ⁽¹⁾.

Arvopaperisijoituksia koskevissa tiedonkeruujärjestelmissä on noudatettava mallia, joka on seuraavassa taulukossa luokiteltu vähintään "hyväksyttäväksi":

(1) Kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset kantatiedot [s-b-s]	Ihanteellinen
(2a) Kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s] + neljännesvuosittaiset kantatiedot [s-b-s]	Hyvä
(2b) Kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s] + vuosittaiset kantatiedot [s-b-s]	
(3) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	Hyväksyttävä
(4) Kuukausittaiset kantatiedot [agg.] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(5) Kuukausittaiset kantatiedot [s-b-s] + johdetut kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s]	
(6) Vuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(7) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [agg.] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(8) Johdetut vuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s]	Ei hyväksyttävä
(9) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + johdetut neljännesvuosittaiset virtatiedot [s-b-s] + arvioidut kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(10) Vuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + neljännesvuosittaiset virtatiedot [agg.] + arvioidut kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(11) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [agg.] + neljännesvuosittaiset virtatiedot [agg.] + arvioidut kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(12) Johdetut vuosittaiset kantatiedot [agg.] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	

Selitykset:

s-b-s	= (security by security data collection) arvopaperikohtainen tiedonkeruu
agg.	= aggregoitu tiedonkeruu
johdetut kantatiedot	= lasketaan kumuloimalla virtatietoja
johdetut virtatiedot	= lasketaan kantatietojen erotuksena (ottaen huomioon valuuttakurssi- ja hintamuutokset)
arvioidut virtatiedot	= jako kuukausiin arvioitu neljännesvuosittaisten virtatietojen perusteella

⁽¹⁾ Ks. myös EKP:n selvitys *Task Force on Portfolio Investment Collection Systems, final report* (kesäkuu 2002), julkaistu EKP:n verkkosivuilla: <http://www.ecb.int>